

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

Юридичний факультет

Кафедра кримінального права, кримінології, цивільного та господарського
права

ЗТВЕРДЖЕНО
деканом юридичного факультету
С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

підготовки

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми

«Фінанси, банківська справа та страхування»

(найменування освітньої програми)

тип дисципліни

вибіркова дисципліна професійної та практичної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

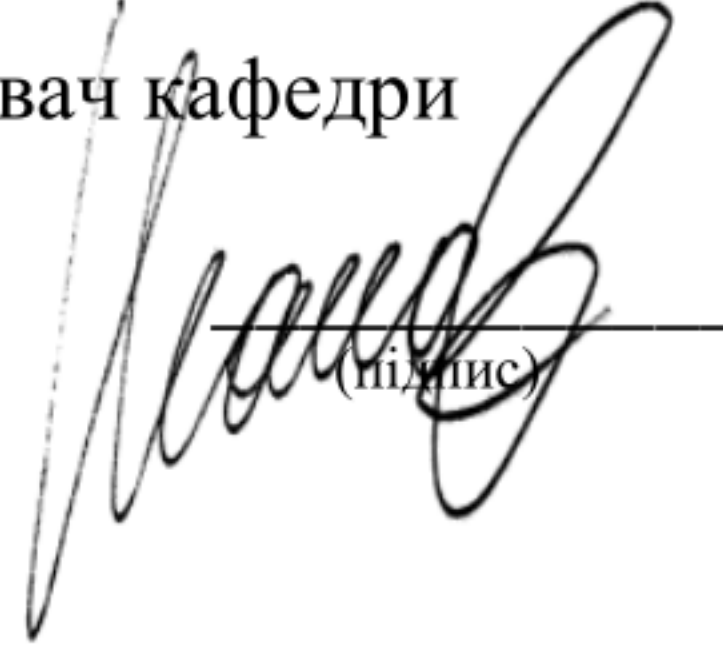

(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права
протокол № 01 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

І.В. Шаповалова
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Шнипко Олена Сергійівна кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права

Браславець Олексій Юрійович, старший викладач кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: *українська*

Статус дисципліни: *вибіркова дисципліна професійної та практичної підготовки*

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Передумови вивчення навчальної дисципліни: «Фінансове право» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з таких дисциплін, як: «Конституційне право», «Теорія держави і права», «Історія держави та права», «Адміністративне право», «Міжнародне право», «Міжнародне приватне право». «Фінансове право» пов'язане з навчальними дисциплінами: «Теорія держави і права», «Банківське право», «Податкове право», «Міжнародне право», «Міжнародне приватне право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право» є: сукупність фінансово-правових норм, які регулюють суспільні відносини в сфері мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів коштів держави.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансове право» є надати здобувачам вищої освіти базові знання великого масиву фінансового законодавства України у поєднанні з теорією фінансового права в цілому та його основних правових інститутів: правових засад фінансового контролю, бюджетного права, податкового права, банківського права.

Досягнення поставленої мети зумовлюється необхідністю вирішення наступних **завдань:**

формуванні професійного підходу до аналізу законодавства України, що регулює сферу фінансових відносин, його вивчення та застосування цих знань в професійній діяльності з використанням наукової методології.

Здобувачі вищої освіти повинні **знати:** теоретичні засади фінансового права та фінансово-правових відносин, чинне законодавство України, що регулює діяльність органів держави, які мають повноваження в фінансовій сфері, бюджетне, податкове, банківське законодавство, а також головні підзаконні нормативно-правові акти.

Здобувачі вищої освіти повинні **вміти:** застосовувати теоретичні знання при роботі з законами України та іншими нормативно – правовими актами, детально аналізувати положення законів та застосовувати їх при вирішенні конкретних ситуацій на професійному рівні, що виникають у сфері фінансових відносин.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Фінансове право» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	се м	пз	ін д	с.р		л	сем	пз	ін д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Предмет, метод і система фінансового права. Правові засади фінансового контролю в Україні. Правове регулювання бюджетних відносин в Україні												
Тема 1. Предмет, метод і система фінансового права. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини Фінансова діяльність держави.	10	2	-	-	-	8	10	1	-			9
Тема 2. Правові засади фінансового контролю в Україні. Повноваження в сфері фінансового контролю органів загальної компетенції. Правовий статус Рахункової палати	10	2	2	-	-	6	10	1	-			9
Тема 3. Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України та Державного казначейства України. Повноваження Державної фінансової інспекції та Державної податкової служби. Недержавний фінансовий контроль: правові засади аудиторської діяльності	10	4	2	-	-	4	10	1	-			9
Тема 4. Правове регулювання бюджетних відносин в Україні. Бюджетна система України. Правові засади розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи України. Бюджетний процес в Україні. Державний кредит.	10	4	2	-	-	4	10	1	1			8
Тема 5. Відповідальність в бюджетній сфері	10	4	2	-	-	4	10	1	1			8
Тема 6. Правові засади бюджетного фінансування. Бюджетне фінансування: поняття, принципи. Особливості кошторисно-бюджетного фінансування.	20	4	4	-	-	12	20	1	2			17

Разом за змістовим модулем 1	70	20	12	-	-	38	70	6	4			60
Змістовий модуль 2.												
Правові засади оподаткування в Україні. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків												
Тема 7. Податкове право і податкові правовідносини. Податок як економіко-правова категорія. Податкове законодавство України.	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 8. Правове регулювання податків з фізичних осіб	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 9. Правове регулювання податку з прибутку підприємств.	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 10. Правовий режим податку на додану вартість.	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 11. Правовий режим акцизного податку	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 12. Правовий режим плати за землю. Місцеві податки і збори.	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 13. Відповідальність за порушення податкового законодавства.	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Тема 14. Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків	10	4	1	-	-	5	10	1	-			9
Разом за змістовим модулем 2	80	32	8	-	-	40	80	8	-			72
Усього годин	150	52	20	-	-	78	150	14	4			132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Предмет, метод і система фінансового права. Правові засади фінансового контролю в Україні. Правове регулювання бюджетних відносин в Україні

Тема 1. Предмет, метод і система фінансового права. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини. Фінансова діяльність держави

Поняття, предмет і метод фінансового права. Особливості методу регулювання фінансово-правових відносин.

Місце фінансового права в системі права держави. Зв'язок фінансового права з іншими галузями права.

Система та джерела фінансового права. Фінансово-правові інститути.

Наука фінансового права і фінансове право.

Фінансово-правові норми, їх види, особливості та зміст.

Структура фінансово-правових норм: гіпотеза, диспозиція, санкція.

Зобов'язуючі, забороняючі та уповноважуючі фінансово-правові норми.

Фінансово-правові відносини, їх матеріальний і юридичний зміст. Суб'єкти фінансово-правових відносин. Характерні риси фінансово-правових відносин. Матеріальні і процесуальні фінансово-правові відносини.

Фінанси як економічна і юридична категорія.

Поняття, методи і форми здійснення фінансової діяльності держави.

Фінансова система України.

Правові форми фінансової діяльності держави. Фінансово-правові та фінансово-планові акти

Органи, що здійснюють керівництво фінансовою діяльністю держави: органи загальної компетенції і спеціальної компетенції.

Тема 2. Правові засади фінансового контролю в Україні. Повноваження в сфері фінансового контролю органів загальної компетенції. Правовий статус Рахункової палати.

Поняття фінансового контролю і його роль в державі. Законодавство України, що регулює діяльність контрольних органів та здійснення фінансового контролю.

Органи, які здійснюють фінансовий контроль.

Повсякденний внутрігосподарський фінансовий контроль.

Відомчий фінансовий контроль.

Позавідомчий фінансовий контроль.

Недержавний фінансовий контроль.

Види фінансового контролю: попередній, оперативний та наступний фінансовий контроль.

Методи фінансового контролю.

Юридичне значення акту ревізії.

Повноваження в сфері фінансового контролю Верховної Ради України.

Повноваження комітетів Верховної Ради України.

Тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України.

Слідчі комісії Верховної Ради України.

Повноваження Президента України в сфері фінансового контролю.

Повноваження Кабінету Міністрів України в сфері фінансового контролю.

Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері фінансового контролю.

Повноваження місцевих державних адміністрацій в сфері фінансового контролю.

Місце Рахункової палати в системі державних органів.

Порядок призначення посадових осіб Рахункової палати.

Функції Рахункової палати.

Повноваження Рахункової палати.

Особливості діяльності Рахункової палати.

Тема 3. Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України та Державного казначейства України. Повноваження Державної фінансової інспекції та Державної податкової служби. Недержавний фінансовий контроль: правові засади аудиторської діяльності

Правовий статус Міністерства фінансів України: завдання, функції, повноваження.

Контрольні повноваження Міністерства фінансів України

Державне казначейство України: завдання, функції, повноваження.

Завдання Державної податкової служби України.

Функції Державної податкової служби України.

Повноваження Державної податкової служби України.

Завдання і функції Державної контрольно-ревізійної служби України.

Повноваження контрольно-ревізійної служби України.

Поняття та значення аудиторської діяльності.

Підстави для здійснення аудиторських перевірок.

Аудиторські фірми та аудитори.

Аудиторська палата та її функції.

Обов'язковий аудит відповідно до Закону.

Права аудиторів при здійсненні аудиторських перевірок.

Стандарти аудиту.

Тема 4. Правове регулювання бюджетних відносин в Україні. Бюджетна система України. Правові засади розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи України. Бюджетний процес в Україні.

Поняття бюджету та його роль в державі.

Бюджет як економічна категорія. Поняття бюджету як юридичної категорії.

Особливості Закону про Державний бюджет України.

Бюджетний період. Бюджетний цикл.

Бюджетне законодавство України: склад та особливості.

Бюджетне право і бюджетні правовідносини. Поняття бюджетного права як особливого фінансово-правового інституту. Поняття та особливості бюджетних правовідносин. Учасники бюджетних правовідносин.

Поняття бюджетної системи України

Склад бюджетної системи України.

Державний бюджет України.

Місцеві бюджети України.

Бюджети місцевого самоврядування.

Зведений бюджет.

Принципи бюджетної системи України та механізм їх реалізації в бюджетному законодавстві України. Бюджетна класифікація та її призначення. Порядок затвердження бюджетної класифікації.

Класифікація доходів бюджету.

Класифікація видатків бюджету.

Класифікація фінансування та боргу.

Загальний та спеціальний фонд бюджету.

Правові засади розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи України.

Доходи і видатки Державного бюджету України. Класифікація доходів і видатків бюджету за Бюджетним кодексом України. Загальний і спеціальний фонд бюджету.

Доходи і видатки місцевих бюджетів України. Правовий режим таємних видатків.

Правова регламентація складу доходів Державного бюджету. Головні джерела доходів Державного бюджету.

Склад видатків Державного бюджету України.

Правовий режим таємних видатків.

Поняття та види міжбюджетних трансфертів.

Порядок надання міжбюджетних трансфертів. Дотації, субвенції, субсидії, їх поняття та особливості.

Доходи місцевих бюджетів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Доходи місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів та їх особливості.

Видатки місцевих бюджетів.

Міжбюджетні відносини.

Правові засади бюджетного регулювання.

Поняття та методи бюджетного регулювання.

Дотації, субвенції, субсидії та їх поняття і особливості.

Механізм бюджетного регулювання, закріплений в Бюджетному кодексі України.

Правова регламентація розрахунку обсягу видатків для визначення обсягів міжбюджетних трансфертів.

Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та коефіцієнти для їх корегування за Бюджетним кодексом України.

Бюджетний процес в Україні

Поняття і зміст бюджетного процесу. Бюджетний цикл і бюджетний період.

Порядок складання проекту бюджету: розробка бюджетної резолюції Верховною Радою України, розробка попереднього зведеного проекту бюджету, робота міністерств і відомств над зведеним проектом, підготовка проектів зведеного та Державного бюджетів.

Порядок розгляду проекту бюджету: розгляд проекту бюджету центральними та місцевими органами виконавчої влади, розгляд проекту бюджету Верховною Радою та місцевими радами.

Порядок затвердження бюджету. Зміст правових актів про бюджет.

Порядок виконання бюджету. Виконання доходної частини. Виконання видаткової частини.

Функції Державного казначейства. Система єдиного казначейського рахунку. Контроль за виконанням.

Звітність про виконання бюджетів.

Державний кредит як джерело доходу Державного бюджету. Правові засади державного кредиту, форми, види позик.

Тема 5. Відповідальність в бюджетній сфері

Поняття та склад бюджетного правопорушення.

Класифікація бюджетних правопорушень.

Види відповідальності за бюджетні правопорушення.

Особливості застосування відповідальності за бюджетні правопорушення.

Санкції за бюджетні правопорушення, передбачені Бюджетним кодексом України: види, порядок застосування та порядок оскарження рішень про застосування санкцій за бюджетні правопорушення.

Відповідальність органів місцевого самоврядування за порушення бюджетного планування.

Відповідальність органів Державного казначейства України.

Тема 6. Правові засади бюджетного фінансування. Бюджетне фінансування: поняття, принципи. Особливості кошторисно-бюджетного фінансування.

Фінансування державних видатків; суб'єкти фінансування та принципи.

Поняття та принципи бюджетного фінансування.

Поняття кошторисно-бюджетного фінансування: принципи та об'єкти фінансування.

Порядок кошторисно-бюджетного фінансування.

Порядок фінансування соціально-культурних заходів.

Порядок фінансування охорони здоров'я та фізичної культури.

Порядок фінансування видатків на оборону.

Правове регулювання видатків на утримання законодавчої, виконавчої влади та правоохоронних органів

Кошторис витрат бюджетної установи та його правовий режим.

Поняття кошторису витрат бюджетної установи.

Види кошторисів витрат бюджетної установи.

Форма кошторису та його складові частини.

Порядок складання кошторису.

Порядок затвердження кошторису.

Внесення змін до кошторису

Виконання кошторисів.

Змістовий модуль 2

Правові засади оподаткування в Україні. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків

Тема 7. Податкове право і податкові правовідносини. Податок як економіко-правова категорія. Податкове законодавство України.

Податок, як економіко-правова категорія. Становлення та розвиток оподаткування.

Поняття оподаткування, його значення. Сутність оподаткування. Принципи оподаткування. Поняття податку в широкому та вузькому розумінні. Специфічні юридичні ознаки податку. Поняття «податок», «збір», «мити». Відмінність податку від інших загальнообов'язкових внесків до бюджетів та державних цільових фондів. Поняття функцій податку. Класифікація податків за формою оподаткування, за критерієм платника податків, за характером використання, за строком стягнення, за економічним змістом, за спрямованістю, за порядком введення та територією справляння, за джерелами сплати податку.

Структура (елементи) податку, її правове регулювання.

Значення елементів податку їх види. Основні та додаткові елементи податку. Поняття

суб'єкта оподаткування, платника податків, їх види. Поняття представництва у податковому праві та його види. Поняття предмета, об'єкта оподаткування, джерела сплати податку. Види об'єктів оподаткування. Податкова база. Поняття масштабу податку, одиниці оподаткування, податкової бази. Методи обчислення та способи визначення податкової бази. Поняття ставки податку та її види. Класифікація ставок податку за ступенем податкового тиску на платника, за методом встановлення, за змістом, за формою стимулювання платника. Поняття методу оподаткування та його види. Поняття податкових пільг та їх значення. Види податкових пільг: вилучення, знижки, податковий кредит. Форми податкових пільг. Поняття обчислення податку. Способи обчислення податку. Поняття сплати податку та порядку сплати податку. Способи сплати податків. Поняття податкового періоду та його види. Поняття строку сплати податку. Порядок надання органами державної податкової служби України відстрочок і розстрочок сплати податків.

Податкове право та податкове законодавство.

Предмет та метод правового регулювання. Співвідношення податкового права з іншими галузями права. Принципи податкового права. Поняття системи податкового права та системи податкового законодавства. Поняття податкового закону та його види. Поняття джерел податкового права. Класифікація джерел податкового права за владно-територіальним принципом, за характером правових норм, за особливостями правового регулювання. Поняття Податкового кодексу його структура. Поняття подвійного оподаткування та його види. Методи усунення подвійного оподаткування. Характеристика методів усунення подвійного оподаткування в Україні. Поняття та види податкових міжнародно-правових договорів. Поняття міжнародного податкового права та його цілі. Поняття міжнародних договорів з питань оподаткування та їх види.

Тема 8. Правове регулювання податків з фізичних осіб

Платники податку на доходи фізичних осіб та податкові агенти. Об'єкт оподаткування. Поняття податкового кредиту при оподаткуванні податком на доходи фізичних осіб та порядок його застосування. Витрати, що включаються до податкового кредиту. Поняття податкової соціальної пільги, її види та порядок застосування платниками податку на доходи фізичних осіб. Ставки податку на доходи фізичних осіб. Порядок нарахування, утримання та сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету. Оподаткування доходів фізичних осіб-СПД. Особливості оподаткування виграшів та призів податком на доходи фізичних осіб. Порядок та умови оподаткування доходів отриманих від операцій з майном. Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб спадщини та подарунків. Оподаткування податком на доходи фізичних осіб сум надміру витрачених коштів отриманих платником на відрядження чи під звіт та не повернених у встановлений строк. Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб іноземних доходів.

Тема 9. Оподаткування прибутку підприємств.

Поняття прибутку, доходу, собівартості, амортизаційних відрахувань. Структура доходу та собівартості. Загальні та спеціальні платники. Загальна та спеціальні ставки. Податкові періоди. Строки сплати податку. Порядок подання декларацій з податку на прибуток. Визначення безнадійної заборгованості. Порядок врегулювання безнадійної заборгованості. Товарообміні (бартерні) операції. Страхова діяльність. Операції із розрахунками в іноземній валюті. Операції з пов'язаними особами. Операції з торгівлі цінними паперами та деривативами. Спільна діяльність на території України без створення юридичної особи. Оподаткування дивідендів. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями. Оподаткування доходів від виконання довгострокових договірних зобов'язань. Оподаткування неприбуткових установ і організацій. Оподаткування підприємств та організацій громадських організацій інвалідів. Оподаткування окремих платників податку Оподаткування інноваційної діяльності інноваційних центрів, внесених до державного реєстру. Оподаткування «Укрзалізниці». Оподаткування прибутку, отриманого від виконання угоди про розподіл продукції. Пільги при оподаткуванні податком на прибуток підприємств.

Тема 10. Правовий режим податку на додану вартість.

Поняття непрямих податків. Види непрямих оподаткування. Поняття доданої вартості та

порядок її утворення. Поняття та сутність ПДВ. Переваги та недоліки ПДВ. Платники ПДВ, їх реєстрація в органах державної податкової служби. Операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ. Ставки податку. Податкові періоди. Податкове зобов'язання та податковий кредит. Строки сплати податку та подання декларацій. Порядок бюджетного відшкодування платникам сум ПДВ. Поняття та значення податкової накладної. Поняття акцизного збору. Види товарів, що підлягають оподаткуванню акцизним збором. Відмінність акцизного збору і ПДВ. Платники акцизного збору та об'єкт оподаткування. Ставки акцизного збору. Порядок нарахування акцизного збору. Порядок сплати акцизного збору. Реєстрація платників ПДВ в органах державної податкової служби. Порядок застосування «0» ставки при оподаткуванні ПДВ.

Тема 11. Правовий режим акцизного податку

Особливості оподаткування акцизним податком. Платники акцизного податку. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування. Підакцизні товари та ставки податку. Дата виникнення податкових зобов'язань. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України. Порядок обчислення податку в разі тимчасового ввезення на митну територію України та переміщення через митну територію України транзитом підакцизних товарів. Особливості обчислення податку за адвалорними ставками. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів. Порядок і строки сплати податку. Складення та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою податку. Особливості оподаткування алкогольних напоїв. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Ввезення на митну територію України імпортованих алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Контроль за надходженням податку з алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку його використання. Акцизні склади.

Тема 12. Правовий режим плати за землю

Платники податку. Об'єкти оподаткування. База оподаткування. Ставки податку за земельні ділянки сільськогосподарських угідь (незалежно від місцезнаходження). Оподаткування земельних ділянок, наданих на землях лісогосподарського призначення (незалежно від місцезнаходження). Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від місцезнаходження). Ставки податку за земельні ділянки, розташовані в межах населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено. Особливості встановлення ставок земельного податку. Ставки податку за земельні ділянки несільськогосподарських угідь, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено. Ставки податку за земельні ділянки, надані підприємствам промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони, розташовані за межами населених пунктів. Ставка податку за земельні ділянки, передані у власність або надані в користування на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено. Ставки податку за земельні ділянки на землях водного фонду та лісогосподарського призначення, розташовані за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено. Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб. Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню. Особливості застосування пільгового оподаткування. Податковий період. Порядок обчислення плати за землю. Строк сплати плати за землю. Орендна плата. Індиксація нормативної грошової оцінки земель. Порядок зарахування до бюджетів плати за землю

Тема 13. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Поняття відповідальності, її види та підстави застосування. Поняття податкового правопорушення. Ознаки податкових правопорушень: суспільна небезпека; протиправність; винність; караність. Склад податкових правопорушень: об'єкт; об'єктивна сторона; суб'єкт; суб'єктивна сторона. Класифікація податкових правопорушень залежно від: характеру санкцій та галузей права, що регулюють податкові правовідносини; ступеня суспільної небезпеки; суб'єкта відповідальності; об'єкта правопорушення. Поняття фінансово-правової відповідальності у

податковому праві її особливості. Види фінансової відповідальності за порушення норм податкового законодавства. Порядок застосування фінансової відповідальності органами ДПС. Поняття адміністративної відповідальності за податкові правопорушення та її правове регулювання. Види проступків та адміністративних стягнень у сфері оподаткування. Повноваження та порядок органів ДПС щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. Поняття кримінальної відповідальності у сфері оподаткування. Види податкових злочинів. Компетенція слідчих податкової міліції щодо проведення досудового слідства.

Тема 14. Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків

Правовий статус банків в Україні. Банківська система України. Національний банк України: його роль у проведенні грошово-кредитної політики та банківського нагляду. Функції і повноваження Національного банку України. Види банків. Порядок створення банків. Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків. Правова природа взаємовідносин банку і клієнта.

Диференційований залік

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Предмет, метод і система фінансового права. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини Фінансова діяльність держави.	2	1
2	Правові засади фінансового контролю в Україні. Повноваження в сфері фінансового контролю органів загальної компетенції. Правовий статус Рахункової палати	2	1
3	Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України та Державного казначейства України. Повноваження Державної фінансової інспекції та Державної податкової служби. Недержавний фінансовий контроль: правові засади аудиторської діяльності	4	1
4	Правове регулювання бюджетних відносин в Україні. Бюджетна система України. Правові засади розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи України. Бюджетний процес в Україні. Державний кредит.	4	1
5	Відповідальність в бюджетній сфері	4	1
6	Правові засади бюджетного фінансування. Бюджетне фінансування: поняття, принципи. Особливості кошторисно-бюджетного фінансування.	4	1
7	Податкове право і податкові правовідносини. Податок як економіко-правова категорія. Податкове законодавство України.	4	1
8	Правове регулювання податків з фізичних осіб	4	1
9	Правове регулювання податку з прибутку підприємств.	4	1
10	Правовий режим податку на додану вартість.	4	1
11	Правовий режим акцизного податку	4	1
12	Правовий режим плати за землю. Місцеві податки і збори.	4	1
13	Відповідальність за порушення податкового законодавства.	4	1
14	Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків	4	1
Усього годин		52	14

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна

Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин	-	-

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
	Не передбачено навчальним планом	-	-
	Усього годин	-	-

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Предмет, метод і система фінансового права. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини Фінансова діяльність держави.	-	-
2	Правові засади фінансового контролю в Україні. Повноваження в сфері фінансового контролю органів загальної компетенції. Правовий статус Рахункової палати	2	-
3	Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України та Державного казначейства України. Повноваження Державної фінансової інспекції та Державної податкової служби. Недержавний фінансовий контроль: правові засади аудиторської діяльності	2	-
4	Правове регулювання бюджетних відносин в Україні. Бюджетна система України. Правові засади розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи України. Бюджетний процес в Україні. Державний кредит.	2	1
5	Відповідальність в бюджетній сфері	2	1
6	Правові засади бюджетного фінансування. Бюджетне фінансування: поняття, принципи. Особливості кошторисно-бюджетного фінансування.	4	2
7	Податкове право і податкові правовідносини. Податок як економіко-правова категорія. Податкове законодавство України.	1	-
8	Правове регулювання податків з фізичних осіб	1	-
9	Правове регулювання податку з прибутку підприємств.	1	-
10	Правовий режим податку на додану вартість.	1	-
11	Правовий режим акцизного податку	1	-
12	Правовий режим плати за землю. Місцеві податки і збори.	1	-
13	Відповідальність за порушення податкового законодавства.	1	-
14	Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків	1	-
	Усього годин	20	4

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Предмет, метод і система фінансового права. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини Фінансова діяльність держави.	8	9
2	Правові засади фінансового контролю в Україні. Повноваження в сфері фінансового контролю органів загальної компетенції. Правовий статус Рахункової палати	6	9
3	Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства	4	9

	фінансів України та Державного казначейства України. Повноваження Державної фінансової інспекції та Державної податкової служби. Недержавний фінансовий контроль: правові засади аудиторської діяльності		
4	Правове регулювання бюджетних відносин в Україні. Бюджетна система України. Правові засади розподілу доходів і видатків між ланками бюджетної системи України. Бюджетний процес в Україні. Державний кредит.	4	8
5	Відповідальність в бюджетній сфері	4	8
6	Правові засади бюджетного фінансування. Бюджетне фінансування: поняття, принципи. Особливості кошторисно-бюджетного фінансування.	12	17
7	Податкове право і податкові правовідносини. Податок як економіко-правова категорія. Податкове законодавство України.	5	9
8	Правове регулювання податків з фізичних осіб	5	9
9	Правове регулювання податку з прибутку підприємств.	5	9
10	Правовий режим податку на додану вартість.	5	9
11	Правовий режим акцизного податку	5	9
12	Правовий режим плати за землю. Місцеві податки і збори.	5	9
13	Відповідальність за порушення податкового законодавства.	5	9
14	Фінансово-правові відносини, які виникають з діяльності банків	5	9
Усього годин		78	132

10. Питання і завдання до диференційованого заліку

1. Зміст, методи і форми здійснення фінансової діяльності держави.
2. Державні органи, які керують фінансовою діяльністю.
3. Правові форми фінансової діяльності держави.
4. Поняття фінансового права, його місце в системі права держави, система та джерела.
5. Фінансово-правові норми, їх види, особливості та зміст.
6. Фінансово-правові відносини, їх зміст і особливості.
7. Фінансовий контроль в Україні та органи, які його здійснюють.
8. Державне казначейство: функції і повноваження.
9. Вили і методи фінансового контролю.
10. Поняття бюджету і його роль у виконанні функцій держави.
11. Бюджетна система України: поняття і принципи.
12. Порядок розподілу доходів і видатків між видами бюджетів.
13. Бюджетний процес: поняття, зміст, стадії.
14. Порядок розгляду і затвердження бюджетів в Україні.
15. Порядок виконання Державного бюджету України.
16. Складання і затвердження звіту про виконання Державного бюджету України.
17. Поняття і види державних доходів.
18. Правові засади аудиторської діяльності.
19. Державна фінансова інспекція України.
20. Поняття податку та особливості податку як юридичної категорії.
21. Податкова система України: поняття та склад.
22. Податкове право і податкові правовідносини.
23. Податковий закон і його елементи.
24. Порядок складання проекту Державного бюджету України.
25. Податок на додану вартість.
26. Акцизний податок.
27. Податок на прибуток підприємств.
28. Податок з доходів фізичних осіб: загальна характеристика.
29. Податкові соціальні пільги по податку з доходів фізичних осіб.

30. Правовий режим податкової застави.
 31. Оподаткування фізичних осіб – нерезидентів.
 32. Податкові знижки по податку з доходів фізичних осіб.
 33. Плата за землю.
 34. Місцеві податки і збори.
 35. Поняття, принципи і форми державного кредиту.
 36. Пробірний контроль.
 37. Поняття витрат держави, їх особливості і принципи фінансування.
 38. Бюджетне фінансування, поняття і принципи.
 39. Кошторисно-бюджетне фінансування: поняття, принципи, об'єкти.
 40. Кошторис бюджетної установи, його зміст і правове значення.
 41. Функції і повноваження Міністерства фінансів України.
 42. Загально місячний оподатковуваний дохід фізичної особи.
 43. Правовий статус банків в Україні.
 44. Правовий статус Національного банку України.
 45. Рахункова палата: функції і повноваження.
 46. Оподаткування спадщини та подарунків фізичних осіб.
 47. Відповідальність за бюджетні правопорушення.
 48. Правовий режим пені.
 49. Адміністративний арешт активів платника податків.
 50. Адміністративна відповідальність за податкові правопорушення.
 51. Правовий статус Державної податкової служби.
 52. Кримінальна відповідальність за податкові правопорушення.
 53. Контрольні функції Національного банку України.
 54. Податкове правопорушення: поняття, склад, види.
 55. Обов'язки платників податків.
 56. Фінансові санкції за податкові правопорушення (фінансова відповідальність).
 57. Відповідальність платників податку: підстави та види.
 58. Міжбюджетні трансферти: поняття та види за Бюджетним кодексом України.
- Розрахунок видатків для визначення обсягів міжбюджетних трансфертів.
59. Ревізія як форма фінансового контролю. Права ревізорів.
 60. Права платників податку.

11. Індивідуальні завдання

Варіант I

Перші літери прізвища студента А, Б, Ф, С, Ж, Ч, Я.

1. Теоретичне питання

Відповідальність платників податків: підстави застосування та види.

2. Ситуаційне завдання

Гр. Кравченко, пенсіонер, за грудень місяць отримав: 1445 грн. пенсії, 300 грн. – за продаж овочів на ринку; 350 грн. – за продаж шапки з нутрії, реалізованої через магазин та 140 грн. за реалізацію шкурки нутрії на ринку.

Які податки і скільки повинен заплатити гр. Кравченко. Поясніть порядок оподаткування.

Варіант II

Перші літери прізвища студента К, Є, Р, І, Г, З.

1. Теоретичне питання

Правовий статус банків в Україні. Контроль за діяльністю банків з боку Національного банку України: банківське регулювання і банківський нагляд.

2. Ситуаційне завдання

Викладач технікуму, який щомісяця отримує 2180 грн. у травні написав методичні вказівки за спецкурсом і отримав в червні 1000 грн. гонорару. З вересня він почав за сумісництвом (контрактом) викладати свій предмет в коледжі, отримуючи погодинну оплату по 1,5 умовній одиниці за годину по 10 годин на тиждень. Викладач має двох дітей 3 років і дружину, яка ніде не працює. Підрахуйте доходи викладача і поясніть порядок оподаткування

цих доходів.

Варіант III

Перші літери прізвища студента Т, Д, О, Ш, П, Л.

1. Теоретичне питання

Обов'язки платників податків і відповідальність за їх невиконання. Права платників податків.

2. Ситуаційне завдання

Голова облдержадміністрації своїм розпорядженням спрямував 500 тис. грн., які рішенням про обласний бюджет на поточний період були виділені обласному управлінню охорони здоров'я на придбання ліків, на купівлю 3-х іномарок для облдержадміністрації. Через 2 тижні він вніс проект змін щодо цієї суми для рішення про обласний бюджет на поточний рік. Облрада внесла зміни до обласного бюджету на цю суму. Дайте правовий аналіз ситуації.

Варіант IV

Перші літери прізвища студента В, М, У, Ю, Щ, Х.

1. Теоретичне питання

Податок з доходів фізичних осіб, його правова регламентація.

2. Ситуаційне завдання

Ректор університету дав розпорядження своєму бухгалтеру 3 січня оплатити витрати на виробничу практику студентів за статтею 4 кошторису і підписав видатковий розпис. Касир університету, який подав чек у кредитну установу, де був відкритий рахунок, одержав відповідь, що кошти видані не будуть, оскільки невірно оформлені документи. Які порушення були допущені?

12. Методи навчання

1. Методи навчання на лекціях:

- Вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- Методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

2. Методи навчання на практичних, семінарських та лабораторних заняттях:

- Вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- Практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- Метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Імітаційний метод
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.
- Метод проблемного виконання.
- Репродуктивний метод

13. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Фінансове право» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді: усне та письмове опитування, фронтальне

опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.

– для модульного контролю у вигляді: письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

– для підсумкового контролю у вигляді: екзамену або заліку у таких формах: усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

14. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Фінансове право» є підсумковий контроль – диференційований залік.

15. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуюються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.

60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота															Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14				
2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3				
Модульний контроль 1 - 10						Модульний контроль 2 - 10								10	40	100	

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

17. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Фінансове право» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;

- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

18. Рекомендована література

Основна

1. Фінансове право [Текст]: навч. посіб. / О.А. Музика-Стефанчук; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 4-те вид., допов. та перероб. Київ: Ін Юре, 2018. 347 с.
2. Фінансове право [Текст]: навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
3. Фінансове право: підручник / М.П. Кучерявенко, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2016.
4. Фінансове право України: навч. посібник (у схемах, таблицях та коментарях) / К.А. Гурковська, О.Б. Мороз, Ю.С. Назар, Л.М. Сукмановська. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
5. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т.В. Колесник та ін., за заг. ред. О.М. Бандурки та О.П. Гетманець. 2-ге вид. доп. та перероб. Х.: Екограф, 2015. 500 с.

Основні нормативні акти:

1. Податковий кодекс України.
2. Бюджетний кодекс України. // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 37-38. Ст. 189.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (Станом на 2 березня 2004р.) К: Атіка, 2004. 240 с.
4. Кодекс законів про працю України: Станом на 20 лют.2006 р. К.: Видавничий дім «Скіф», 2006. 112 с.
5. 12. Кримінальний кодекс України: Станом на 10 листопада 2005р. К: Велес, 2005. 152 с.
6. Митний кодекс України. Станом на 10 січня 2005р.: Офіційний документ. К: Велес, 2005. 144с.
7. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
9. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. 3 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
10. Закон України «Про Рахункову палату» // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 43. Ст. 212.
11. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
12. Закон України «Про місцеві державні адміністрації // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20-21. Ст. 190.
13. Закон України «Про Національний банк України» // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. Ст. 238.
14. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 5-6. Ст. 30.
15. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні»// Відомості Верховної Ради України. 2007. № 9. Ст. 67.
16. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок».
17. Положення про Міністерство фінансів України.
18. Закон України «Про аудиторську діяльність»
19. Положення про Державне казначейство України. Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 21.12. 2005 р. № 1232 // Офіційний вісник України. 2005. № 52. Ст. 3275.

Допоміжна:

1. Алисов Е.А. Финансовое право: Учебное пособие. Харьков: Эспада, 1999. 235 с.
2. Бутузов В.М., Марущак А.І. Правові основи інвестиційної діяльності: Навч. посіб. - К.: КНТ, 2007. - 256 с. •

3. Дмитренко Е.С. Фінансове право України. Особлива частина: Навч. посіб. - К.: Алерта, 2007. - 613 с.
4. Додонов В.Н., Крылова М.А., Шестаков А.В. Финансовое и банковское право: Словарь-справочник - М: ИНФРА-М, 1997. - 277 с.
5. Зюнькін А.Г. Фінансове право. Опорний конспект лекцій - К.: МАУП, 2001. -144 с.
6. Лазебник Л.Л. Міжнародне фінансове право: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2008. -312 с.
7. Музика О.А. Фінансове право: Навчальний посібник - К.: Видавництво Паливода А.В., 2004. - 220 с.
8. Правове регулювання банкрутства: Підручник / за ред. Л.С.Сміяна - К.: КНТ, 2009. - 464 с.
9. Правове регулювання ринку цінних паперів та інвестиційних фондів в Європейському Союзі та в Україні: Навч.посіб. - К.: ЦУЛ, 2007. - 194 с.
10. Правове регулювання страхування та роздрібних фінансових послуг в Європейському Союзі та в Україні: порівняльно-правовий аналіз: Навч.посіб. - К.: ЦУЛ, 2007. - 196 с.
11. Старинський М.В., Завальна Ж.В. Правове регулювання відносин у сфері випуску та обігу цінних паперів в Україні: Навч. посіб. - Суми: Університетська книга, 2007. - 405 с.
12. Усоскин В.М. Современный коммерческий банк: управление и операции - М.: Вазар-Ферро, 1994. - 320 с.
13. Финансово-правовой справочник предпринимателя. Толковый словарь и образцы документов - М.: Х.Г.С. АО, 1995. - 301 с.
14. Финансовое право: Учебник - М.: Юристь, 1996. - 400 с.
15. Фінансове право: Навч. посібник в 2-х томах. Том I. - Х.: Консум, 1999. – 576 с.
16. Фінансове право: Навч. посібник в 2-х томах. Том II. - Х.: Консум, 1999. - 528 с.
17. Фінансове право: Навчальний посібник - К: Вентурі, 1995. - 272 с.
18. Фінансове право: Навчальний посібник для студентів юрид. вузів і факультетів - К: Вентурі, 1998. - 384 с.
19. Фінансове право: Підручник - Х.: Консум, 1999. - 496 с.
20. Фінансове право: Підручник - Х.: Консум, 1998. - 496 с.
21. Фінансове право: Хрестоматія - К.: Вілбор, 1998. - 640 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>
2. Інститут проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua/>.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу : www.president.gov.ua.
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua
7. Міжнародний валютний фонд (The International Monetary Fund) www.imf.org
8. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) (International Bank for Reconstruction and Development) www.worldbank.org/ibrd
9. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua
10. Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
11. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Сайт “Бібліотека юриста” <http://www.lawbook.by.ru/>